

mebmke = Àleef

Me#eCeHeOole

³eë

Dr. R.Chandrasekhar

Associate Professor

Department of Education

Rashtriya Sanskrit Vidyapeetha

Tirupati (A.P)

HeepmeeueeHeeOenee

(Traditional Method)

- ieg©kegÀues<eg, DeePeces<eg, ceps<eg, efJeDeeHeerps<eg, HeepMeeueemeg ®e DeeefPelee HeeqOoeflej³eced DeDeeefHe Yeejles keÀemegef®eled mebmLeemeg DevegJele&les~ HejcHejeiele^aHesCe DeePeer³eceeCelJeeefo³eb HejcHeefjkeÀHeOoefleefjl³eH³eg®³eles~ ieg©kegÀueHeOoefleefjl³eefHe Dem³ee SJe veeceevlejb Jele&les~ HeepMeeueeHeOoleew mebmke=ÀleefMe#eCes J³eekeÀjCem³e ÒeeOeev³eeled kesÀef®eefocee b HeOoefleb J³eekeÀjCeHeOoefleefjefle veeceevlejb J³eekeÀjCeHeOoefleefjefle

HeepivieueeHeOolese iegCeeë

- ▶ Dem³ eeb HeOoleew
ieg©efMe<³emecyevOeë o={ë,
mvesnHetCe&^{1/2}e YeJeefle ~
- ▶ íe\$eeCeeb
J³eeqkeìlelJem³e,me®®eeefj\$³em³e ®e
efvecee&Ces HeOoefleefj³eb meceLee&
YeJeefle ~
- ▶ HejcHejeielem³e meJe&m³eeefHe
%eevem³e mebj#eCeb, efJemlejCeb,
Òe®eejCeáe ÒeOeeveb ue#³eb YeJeefle ~
- ▶ Yeejleer³emebmke=Àlesë mebj#eCes
meceLee& HeOoefleefj³eced ~

Deve³ee HeOol³ee DeOeerleeë íe\$eeë

HeepMeeueeHeOolesë

▶ **oes<eeë³eb**

ceveesefJe%eeveefmeOoevleeveeb

ÒeeflekeÀtuee Jele&les ~ yeeuekeÀeveeb

ceeveefmekeÀ#eceleeë, ©ef®eYesoe¹/₂e

GHesef#eleeë YeJeefvle~ efJe<e³ekesÀeqvêleb

efMe#eCeceemeerled ~

▶ **F³eb HeOoefleë veerjmeë, efveeq<¬eÀ³ee ®e**

YeJeefle ~ Meg<keÀJ³eekeÀjCem³e

ÒeeOeev³eeled íe\$eeë keÌuesMecevegYeJeefvle~

▶ **efMe#eCem³e ceewefKekeÀJeeled Yee<ee³eeë**

efJeefYeVeeefve keÀewMeueeefve ve

HeefjieC³evles ~

▶ **keÀCpmLeerkeÀjCem³e, mcejCem³e ®e**

ÒeeOeev³eeled yeeuekeÀeveeb

l³eekekeÀleefle Àemeë DeJe®Ooes YeJeefle

efve < keÀ < e&ë

HeepMeeueeHeOoefleë

FoeveerceefHe ceps < eg,

DeePeces < eg HeepMeeueemeg ®e

Òe®eefuelee Jele&les ~

ceveesefJe%eeveefmeOoevleeveeced

DevegmejCeeYeeJesçefHe Dem³eeë

HeOolesëcenÊJeeceefmle ~

DevegYeJesve %ee³eles ³eove³ee

HeOol³ee Glke=Àäeë HeefC[leeë,

GÊeceeë efJeÜebmeë, keÀJe³e^{1/2}e

efveefce&leeëDeYeJevd ~ Dem³eeë⁵

4. Dee Oe gefveke ÀefJe < e³ ee Ceeb
mecee Jes Meë m³ eeled ~

5. meeceeeefpeke ÀefJe ke Àe mee³ e
Heepîeevlejef ~ e À³ eeë Ye Jes³ egë ~

6. † M³ ePeJ³ ees Heke Àj Ceeveeb
meene³³ esve efMe#eCeb
©ef®eke Àjb Òe³ eespeveke Àjáe
efJe OeeleJ³ eced ~

SJeb meb Mees Oeves
ke = ÀlesçefHe F³eb He Ooefleë
efJe Deue³ es < eg,

YeC[eke&ÀjdHeOoefleë

(Bhandarkar Method)

- Hee^{1/2}eel³eosMes < eg ûeerkedÀ,ueeeefived
Fl³eeefoÒee®eerveYee < eeCeeceO³e³evee³e
keÀeef®eled HeOoefleë
efJekeÀefmeleemeerled ~ Yeejles
Dee²ues³eeveeb MeemevekeÀeues
efJeÐeeue³es < eg, ceneefJeÐeeue³es < eg ®e
HeeM®eel³ejerl³ee
efJe < e³eeCeeceO³e³eveb ÒeejY³ele ~ leoe
ceneefJeÐeeue³es < eg
mebmkeÀ=leeO³e³evem³e DeJemejë
DekeÀuH³ele ~ Hee^{1/2}eel³eefJeÜebmeë
mebmkeÀ=lemeefnl³eb, J³eekeÀjCeáe
DeOeerl³e Hee^{1/2}eel³ejerl³ee⁷

• YeC[eke&Àjd ceneso³esve HegmlekeÀÜ³eb
 efJef®eleb 1. ceeieexHeosefMekeÀe,
 2.mebmke=Àleceefvojevleë ÒeJesefMekeÀe
 Fefle ®e~ Dee²ueYee<eeceeO³ecesve
 jef®eleefceob ûevLeÜ³eb mejuele³ee
 mebmke=ÀleYee<eeb,J³eekeÀjCeáe
 DeO³eslegb

íe\$eeCeevecegHekeÀejkeÀceYetled ~

• ÒeLeceHegmlekesÀ 31 Heepeë,
 efÜleer³eHegmlekesÀ 26 HeepeM®e
 meefvle ~ Òel³eskebÀ Heeps<eg ®elJeejë
 Yeeieemmeefvle ~

❖ (keÀ) J³eekeÀjCeHeepë
 ömohmke=ÀleJ³eekeÀjCam³e

YeC[eke&ÀjdHeOolesë iegCeeë

- ▶ Dem³eeb HeOoleew
keÀCpmLeerkeÀjCem³e DeHes#e³ee
íe\$eeCeeb efJe®eejMekeİlesë
peeiejCeb ef¬eÀ³eles ~
- ▶ DeveeJeM³ekeÀeveeb
J³eekeÀjCeeffe³eeveeb
Heefjl³eeiesve, DeHesef#eleeveeb
mejuejerl³ee ÖemleeJesve
mebmke=ÀleeO³e³eves íe\$eeCeeb
meewkeÀ³e¥ YeJeefle ~
- ▶ efJe<e³eeCeeb JeieeakeÀjCesve
¬eÀefcekeÀë efJev³eemeë
DeO³e³evekeÀeeffpv³eb efveJeej³eefle
~

YeC[eke&ÀjdHeOolesë oes < eeë

- **F³eb HeOoefleë efJeDeeue³es < eg**

yeeukeÀeveeb

mebmke=ÀleYee<eeO³eeHevee³e

veesHe³egp³eles, ³eleesç\$e J³eekeÀjCem³e

DevegJeeom³e ®e cenÊJeeceefmle, ve leg

Yee<ee³eeë ~

- **Yee<ee³eeë efJeefYeVeeefve**

keÀewMeueeeefve De\$e GHesef#eleeeefve ~

³eLee ñ G®®eejCeb, Yee<eCeb,

Jee®eveb,uesKeveefcel³eeoereefve ~

efve < keÀ < e&ë

Sleeb HeOoefleceeeefPel³e Yeejles
DeveskesÀ HeefC[leeë
ÒeeosefMekeÀ Yee < eemJeefHe
mebmke=ÀleeO³e³evee³e
ûevLeevej®e³eved ~ Sles ûevLeeë
efJekeÀefmeleceleerveeb,
yegeqOoceleeb Òeew{eveeb
íe\$eeCeecegHekeÀejkeÀeëYeJeefvl
e~ ceneefJeDeeue³es < eñ ¹¹

HeepienegmlekeAHexerlee

(Text book Method)

Yee<ee³eeë Jee®evekeÀewMeuem³e
efJekeÀemesve íe\$eeë DeO³e³evem³e
Òe³eespevecevegYeJeefvle~
HeepîeHegmlekeÀeveeceO³e³e³eves
ueyOeb %eeveb YeeefJepeerJeves
efJemle=leeO³e³evee³e GHekeÀjese fle ~
³eefo kesÀveeefHe yeeuekeÀë
DeO³e³evecemeceeH³e efJeDeeue³eb
Heefjl³epeefle, leLeeefHe meë
DeOeerlem³e Òe³eespeveb ueyOegb
MekeÌveesefle~ SleosJe Dem³eeë HeOolesë

Òel³eHe&Cecetu³eced (Surrender Value)

De\$e

keÀefpveMeyoeveeceLee&ëefJeMes
<eebMeeveebefJeJejCeb,cetu³ee¹veÒ
ePveeë,
J³eekeÀjCem³e,DevegJeeom³e®eeY³
eemeeë DeO³eeHekeÀeveeb ke=Àles
met®evee^{1/2}e DevleYe&Jeevle~ SJeb
HeepîeHegmlekeÀefceob
mlejevegiegCeb, mece³eevegmeejced
DeHesef#eleHeefjceeCesve
mebmke=ÀleceO³eeHeef³elegcegHe³³

HeepîeHegmlekeAHexlesë

iegCeeë

1. Deve³ee HeOol³ee

íe\$eeCeeceg®®eejCemeewÿJeb

Jee®eveekeÀewMeueáe mecHeeÐeles ~

2. Meerle´Jee®evem³e, DeLe&ûenCem³e ®e
DeY³eemees YeJeefle ~

3.efJemle=leeO³e³evee³e ÒesjCee YeJeefle ~

4.efJe<e³emececeûed³eeë

HeepîeHegmlekeÀ^aHesCe megueYeJeeled

DeO³eeHekeÀeveeb, íe\$eeCeeáe

meewkeÀ³e¥ YeJeefle ~

5.DeuHesve

mece³esve

DeefOekeÀmebK³eekeÀeë

íe\$eeë¹⁴

HeerHeerHeerHeerHeerHeer

së oes < eeë

▶ Yee < eCeb Yee < ee³ eeë peerJelmJe^aHeb
YeJeefle ~ De\$e Jee®evem³ewJe
ÒeeOeev³eeled yeeuekewÀë
mebmkeÀ=lem³e³eLeeLe¥ mJe^aHeb ve
%ee³eles ~

▶ Jee®eveelHetJe¥
ceewefKekeÀkeÀe³e&Üeje
yeeuekeÀeëYee < eeb mejuele³ee
DeO³eslegb ÒeYeJeefvle ~ DeveskesÀ
Meyoeë, J³eekeÀjCeefve³ecee^{1/2}e
Yee < eCeÜeje ie=¿evles ~ De\$e
Yee < eCem³eeJemejes veeefmle ~

▶ Yee < eeefMe#eCes PeJeCekeÀewMeuem³e

□ DevegJeeoefJeOeew íe\$eeCeeb
meef¬eÀ³eJeeYeeJeeled les<eeb

efJe®eejMekeÌlesefJe&keÀemees ve YeJee fle
~ les³eLeePegleûeeefn Cees YeJee fle ~

□ efueefKeleHejer#eeÜeje Yee<ee%eevem³e
cet³ee¹vesve íe\$eeë efJe<e³eeved
keÀCpmLeerke=À³e uesefKelegb Òesefjleeë
YeJee fle ~

□ íe\$eeë Hejer#eemeg ceele=Yee<ee³eeb
ÒeMveeveecegÊejeefve efueKeefvle ~ leLee
®e mebmke=ÀleYee<ee%eeveeoefHe
efJe<e³e%eevem³e ÒeeOeev³eb YeJee fle ~
SJeáe íe\$eeë mebmke=Àlesve efkeÀceefHe
JekeÌlegb, uesefKelegb, Jee DemeceLee&ë
YeJee fle ~

leleëHejb

HeepîeHegmlekeÀm³eeOeejsCe

Jee®evekeÀewMeueb uesKeve

keÀewMeueáe mecHeeo³esled

~ SJeceeOegefvekeÀ

cetu³ee¹veefJeOeerveeced

DeePe³eCesve,

Hejer#eeefJeOeevem³e

HeefjJele&vesve ®e Dev³es¹⁷

Òel³e#eHeOoefleë

(Direct Method)

³ee Yee<ee DeO³eeHeveer³ee mee
lem³eeë ceeO³ecesvewJe
yeesOeveer³ee ~ S<ewJe
Òel³e#eHeOoefleefjl³eg®³eles ~
efMeMeesë ceele=Yee<ee³eeë
DeO³e³eves S<ewJe
mJeYeeefJekeÀer Òeef¬eÀ³ee
YeJeefle ~ le\$e Dev³em³eeë
Yee<ee³eeë Òe³eeties ve YeJeefle ~
SJeces<ee ceele=HeOoefleë

Dem³eeb

HeOol³eeb

HeoHeoeLe&³eesë,

efJe®eejeefYeJ³ekeÏ³eesë,

DevegYeJeYee<e³ees^{1/2}e efceLeë

mee#eeled mecyevOeë mLeeH³eles ~

mebmkeÀ=lece³eJeeleeJejCem³e

efvecee&Cesve, efvejvlejb

mebmke=ÀleYee<ee³eeë Òe³eesiesve

ie\$eeë Devee³eemeb mebmke=Àleb

efMe#evles ~ mLetueJemletveeb,

ef®e\$eeCeeb, Òeefleke=Àleerveeáe

ÒeoMe&vesve, DeefYeve³esve ® 19

Heoveeb lockeÏ³eeveeáe

Òel³e#eHeOolesë iegCeeë

- Dem³eeb HeOol³eeb íe\$eeë
meef→eÀ³eeë, DeemekeÌlee^{1/2}e
YeJeefvle~ DeuHesvewJe keÀeuesve
mebmke=Àlesve
efJe®eejeefYeJ³ekeÌleew meceLee&ë
YeJeefvle ~
- íe\$eeë mebmke=ÀleYee<ee³eeë
J³eeJeneefjkebÀ mJe^aHeb peeveefvle
~ DeveewHe®eeefjkeÀ^aHesCe
J³eekeÀjCe%eeveáe efmeO³eefvle~

Òel³e#eHeOolesöoes < eeë

- Òel³e#eHeOol³ee meJe&ceefHe yeesOeveb
mebmkeÀ=leceeO³ecesve keÀleg¥
meceLee&ëDeO³eeHekeÀeë ogue&Yeeë
meefvle ~
- DeeOegefvkeÀefJeDeeue³es < eg
mebmkeÀ=lece³eJeeleeJejCem³e mecHeeoveb
ogëMekebÀ YeJeefle ~
- De\$e mebmke=ÀleeO³eeHeveb cevoiel³ee
YeJeefle ~ DeO³eeHekeÀm³e HeefjPeceë
DeefOekeÀë YeJeefle ~
- yegeqOocevleë íe\$eeë GHeke=Àlee YeJeefvle ,
ve leg cevoeë ~
- †M³ePeJ³emeeOeveeveeceYeeJes DeO³eeHeveb

efve < keÀ < e&ë

ÒeejeqcYekeÀmlejsYee < eeefMe
#eCes HeOoefleefj³eb
Òe³eespevekeÀjerefle
efMe#eeMeeeqm\$eCeecevegYeJ
ees Jele&les ~ ³e\$e
HeepMeeueemeg,
efJeDeeHeerps < eg ®e
mebmke=Àlesve J³eJenejë
ef=eÀ³eles

mecYee < eCeHeOoefleë

(Conversation Method)

F³eb

HeOoefleë

mebJeeoHeOoefleë

Jeelee&ueeHeHeOoefleefj³eefHe

J³eJeeFÛ³eles~ HeOoefleefj³eb

Òel³e#eHeOolesë

efJekeÀefmeleb mJe^aHeb

YeJeefle ~ keÀceefHe

efJe < e³eceO³eeHeef³elegb

le\$eeJeM³ekebÀ Heopeueeb

HetJe¥b yeesOeef³eIJee leleë

Heib mecYee < eCeceeiY³eles ~²³

m**bj**®eveeHeOoefleë

(Structural Method)

efJeefMeäeveeb

Jeekè³eeveeb j®evee³eeë

efMe#eCesve, DeY³eemesve ®e

m**bm**keÀ=leYee<ee³eeë

mJe^aHeb mHeäerYeJeefle ~

efJeYekeìleerveeb Òe³eesiem³e,

keÀejkeÀefve³eceveeáe

DeveewHe®eeefjkeÀ^aHesCe

Dem³ee HeOolese mHeaerkeAjCem³e keÀefleef®eogoenjCeeefve ÒeoMe&³evles ö

- **DeO³eeHekeÀë íe\$eeved Heepeved Heep³eefle ~**
efJeÐeeue³eb Heefjleë
Je=#eeë meefvle ~
- **ie=nb, efJeÐeeue³eáe Devleje ÒeekeÀejë Deefmle**
~
efMe<³eëiegjesë ie=ns
DeO³e³evesve Jemeefle ~
- **yeeueë ceesokesÀY³eë mHe=n³eefle ~**
yeeuee³e ceesokeÀeefve jes®evles
~
- **osJee³e veceë ~ yeeuekeÀe³e mJeefmle ~**
meë meHee&led efyeYesefle ~ leb
meHee&led i#eefle ~

mobj®eveeHeOolesë

iegCeeë

- ▶ Yee < ee³ eeë mJe^aHem³e,
JeekeI³eOe³eesiem³e ®e yeesOeveb
megueYeb YeJeefle ~
- ▶ íe\$eeCeeb j®eveekeÀewMeueb JeOe&les ~
- ▶ meeefnl³eeO³e³eves meewkeÀ³e¥ YeJeefle
~

mobj®eveeHeOolesë

oes < eeë

- ▶ ÒeejeqcYekeÀmlejs yeeuekeÀeveeb
mebmke=ÀleefMe#eCes HeOoefleefj³eb
veerjmee, Dejesef®ekeÀe, keIuesMekeÀjer
®e YeJeefle~

mecevJe³eHeOoefleë

(Eclectic Method)

F³eb

HeOoefleë

meceenejHeOoefleë,

meb³egke`leHeOoefleefjefle ®e

G®³eles ~ ves³eb

ke`eef®eVeJeervee HeOoefleë,

efke`vleg meJee&meeb

HeOoleerveeb meceenejes YeJeefle

~ meJee&meeb HeOoleerveeb

iegCeeoevesve, oes<eHeefjnejsCe

1. ÒeejeqcYekeÀmlejs Òel³e#eHeOol³ee
ceewefKekeÀkeÀe³e&Üeje MegOoes®®eejCeb,
PeJeCekeÀewMeueb, Yee<eCekeÀewMeueáe
mecHeeÐeles ~

2. HeepîeHegmlekeÀm³eeOeejsCe
Jee®evekeÀewMeueb, uesKevekeÀewMeueáe
GIHeeÐeles ~

3. †M³ePeJ³emeeOeveeveecgHe³eesiesve
Heepë©ef®ekeÀjes efJeOeer³eles ~

4. Heepîemenieefceef¬eÀ³eeCeeceed, mHeOee&veeáe
Dee³eespevesve íe\$eeCeeb keÀewMeueeveeb
efJekeÀemeë ef¬eÀ³eles ~

5. HeepîeHegmlekeÀHeOol³ee ieÐeHeÐeeoerveeb
yeesOeveb ef¬eÀ³eles ~

6. mecYee<eCeHeOol³ee

(Explanation Method)

DevegJeeoÒeCeeu³eeb
mejueMeyoeLe&m³e
YeJee fle, efkeÀvleg J³eeK³eeÒeCeeu³eeb
YeeJeeLe&m³eeefHe ~ YeeJeeLe&m³e
mHeäerkeÀjCee³e MeyoeLe&ë,
JeekeI³eeLe&1/2e ÒeefleHeeÐeles~
keÀJesjeMe³eë, Dev³eÒeme²e1/2e
efJee fJe³evles ~ mebef#eHlee
J³eeK³ewJe ìerkesÀefle G[®]³eles ~
ieÐeefMe#eCes ìerkeÀeefJeOesë mJe^aHeb
ÒeoefMe&leceefmle ~

jIegJebMem³e YetefcekeÀe³eeb
ceefuueveeLesve Òeefle%eeleceefmle ö

kesÀef®eled J³eeK³eekeÀejeë cetuem³e
J³eeK³eeveb efJene³e DeveHesef#eleb
yeng efueKeefvle ~ Hejvleg
ceefuueveeLesve J³eeK³ee³eeë
efve<ke=Àäb mJe^aHece\$e efveieefoleced
~ HeĐem³e J³eeK³eevem³e mJe^aHeb
ÒeoMe&ef³elegb ceefuueveeLem³e
J³eeK³eevece\$eesoeefÛ³eles ~

Deveeke=Àäm³e
efJe<e³ewefJe&Đeeveeb Heej¢MJeveë ~
lem³e Oece&jlesjemeerodJe=OoJeb
pejmee efJevee ~ ~ (jleg – 1 – 23)

efÛefJeOeb Je=OoJeb %eevelees³⁰

‘ef < eef Óoeefo Y³eesç*d’

Fl³e*d Òel³e³eë

~

‘peje³ee

pejmev³elejm³eece’d’

Fefle

pejmeeos MeëJe = x |Jeb

JeeOe&ke Àceemeerled

~

lem³e

³etveesçefHe

efJe < e³eJewjei³eeefo%eevelees

Je = x |Jeeceemeerefol³eLe&ë~

veeLemleg

ⓂelegefJe&OeJe = x |Jeeefceefle

ke = À |Jee

DeeieceveHeOoefleë

(Inductive Method)

- **ÒeLececed DeO³eeHekeÀë**
GoenjCeeefve GHemLeeHe³eefle ~
les<eecegoenjCeeveeb ceeO³ecesve
efve³eeceved, met\$eeefCe ®e íe\$ewë
efve<keÀeme³eefle ~ DeLee&led
Deeoew GoenjCeeefve, leleë
efve³eeceë, met\$eeefCe ®e YeJeefvle ~
Dem³eeb HeOoleew DeY³eemee³e
DeveskeÀesoenjCeeefve meo=Meeefve,
íe\$eeCeeb Hegjleë GHemLeeH³e
efve³eeceeyles<eCee³e

3 eesieoeveced

- **mejue³ee Yee < e³ee GoenjCeeefve íe\$eeCeeb Hegjleë mLeeHe³esled ~**
- **efve³eceeveeb ef®evleves, DevJes < eCes íe\$eeCeeb menkegÀ³ee&led ~**
- **ÒeMveesÊejÒeCeeueerceeefPel³e GoenjCeeefve GHemLeeHe³esled ~**
- **DeO³eeHekeÀë ceeie&oMe&keÀë YetlJee íe\$eeved Òesj³esled ~**
- **DeO³eeHekeÀë mJe³eb meef¬eÀ³ees YetlJee íe\$eeved efve³eceeefve^aHeCes Òeeslmensled ~**
- **leleë, DeO³eeHekeÀë ÒeceeefCekeÀle³ee efve³eceeefve^aHeCeb kegÀ³ee&led ~**
- **3aefo kesÀ®eve íe\$eeë GoenjCes < ea**

Deeieevene xtese meesHeeCeeefve

- ▶ **GoenjCeÖemleeJee**
- ▶ **íe\$eefvejer#eCeb efJeMues<eCeáe**
- ▶ **meo=MeebMeeveeb JeieeakeÀjCeced**
- ▶ **efve³eceerkeÀjCeced**
- ▶ **efve³eceHeefjMeerueveced**
- ▶ **met\$eefve^aHeCeced**
- ▶ **mevosnefveJeejCeced**
- ▶ **Hegveë GoenjCeesHemLeeHeveced**
- ▶ **HegvejY³eemeë**

iegCeeë

- Hexefleefj³eb mejuee, mJeeYeeefJekeÀer ®e ~
- efve³ecceveeb Jeejb Jeejb ef®evlevesve, efJeMues<eCesve met\$eeCeeb keÀCpmLeerkeÀjCem³e DeeJeM³ekeÀlee ve YeJeefle ~
- mcejCeMekeÏlesë, leke&ÀMekeÏles^{1/2}e JeOe&veb YeJeefle ~
- Hexefleefj³eb ceveesJew%eeefvekeÀefmexevleeved Devegmejefle ~
- íe\$eeë mJeleë %eeveb mecHeeo³eefvle ~
- efMe#eCeÒe¬eÀceë DeefOekeÀÒeYeeJeMeeueer JeÊe&les ~
- Deve³ee Hexl³ee efMe#eCeb efMe#eCemet\$eeCeeb ceeO³ecesve Òe®eueefle ~
- íe\$eeë DeefOekeÀlee³ee meef¬eÀ³eeë YeJeefvle ~

etveieceveHexetlee

(Deductive Method)

DeO³ eeHekeAe

Deeoew

meeceev³ eefve³ eceeed, leleë efme×evleeë leleë
 HeefjYee<eeëHeep³ eefle~Devevlejb Òe³eesieb
 keÀej³ eefle~ Dem³e efJeOesë GHeefj **uesC[ved**
ceneso³esve meg<pg HeefjMeesOeveb
 ke=Àleced ~ meë DeefYeÒewefle³eled
 efveieceveefJeefOevee³e\$e efMe#eCeb YeJeefle,
 le\$e Deeoew HeefjYee<ee-efme×evle-
 efve³ eceveeb Heepvleb YeJeefle ~ Hegveë
 Deeflepeeie^akeÀle³ee les<eeb J³eeK³ee
 efJeOeer³eles ~ Devles Òe³eesiem³e DeY³eemeë
 YeJeefle~DeLee&led meeceev³eeled
 efJeMes<eb Òeefle Fefle met\$em³e Devegmeejb
 efMe#eCeb YeJeefle~ cenef<e&Hele;eefuevee
 efveieceveefJeOesë ceeO³ecesve ceneYee<³eb
 Yeeef<eleleaved

iegCeeë

- ▶ efJeefOej³eb DeeieceveefJeOesë HetjkeÀë~
- ▶ Deeoew efve³ece%eeveb YeJeefle ~ leleë
GoenjCeeveeb efJeMues<eCeeffceefle ÒekeÀejë
mejueë ~ DeLee&led GoenjeCe%eeveb
mejuele³ee YeJeefle ~
- ▶ De\$e DeuHes SJe mece³es mec³ekedÀ
J³eekeÀjCe%eeveb YeJeefle ~
- ▶ G®®ekeÀ#³eemeg J³eekeÀjCeeffMe#eCee³e
De³eceJeM³eced DevegmejCeer³eë

oes<eeë

- ▶ ceveesJew%eeefvekeÀefme×evleeveeced
DevegketÀueb veeefmle ~
- ▶ efve³eceveeb keÀCpmLeerkeÀjCes íe\$eeë

efve < keÀ < e&ë

Deeieceve-efveieceveefJeO³eesë
mec³ekedÀ HeefjMeeruevesvesob
%ee³eles ³eled He=LekeÌle³ee
efJeefOeÜ³es HetCe&lee veeefmle ~
efJeefOeÜ³eb HejmHejb HetjkebÀ
YeJeefle ~ Deleë
mebmke=ÀleJ³eekeÀjCeMeef#eCes
Ü³eesjefHe efJeO³eesë Òe³eesiesve
efMe#eCeb meHeÀueb YeJeefle ~
DeefHe ®e mecevJe³e^aHesCe GYe³eesë
efleO³eesë Òe³eesieë efleO³eesë

Oev³e

Jeeoe

ë